

Kinh Migasālā

Kalama tri ân đh Nguyễn Thị Ngọc Ánh ghi chép.

[29/04/2026 - 04:18 - anhlibrary]

Bữa nay mình học cái bài kinh Migasālā có một câu tôi nói hoài cũng kỳ nhưng mà không nói không được. Đó là cái bài Kinh này rất là quan trọng. Mà Kinh Phật có bài nào không quan trọng? Bài này rất quan trọng. Bài kinh này có cái nội dung đại khái như thế này, là thời Đức Phật có hai vị cư sĩ, có hai cái đời sống khác nhau. Một vị thì tà tà, xiu xiu, ẻn ẻn, còn một vị thì tu hành rất là miên mật, rất là nghiêm cẩn, miên mật. Rồi hai vị này qua đời và được Đức Phật Ngài xác nhận là hai vị đều chứng đắc một cái tầng Thánh giống nhau và đều sanh về cõi trời Đâu suất giống nhau, đây, thì cái chuyện này đó là cái tuyên bố đó của Đức Phật là đối với các bậc Thánh thì ôn nhưng mà đối với mấy người phàm họ nghe, họ lăn tăn. Họ lăn tăn ở chỗ là tại sao hai vị này thì nhìn trót quớt nhau. Một vị thì phải nói là về mặt tu hành thì có vẻ cũng ầu ơ ví dầu. Còn một vị thì rất là là tinh chuyên. Vậy mà làm sao mà hai vị có một cái điểm đến giống hệt nhau là sao? Nội dung bài kinh như vậy và cuối cùng thì Ngài A Nan, Ngài đem cái chuyện đó Ngài bạch hỏi Đức Phật là vì sao vậy? Đó và Đức Phật giải thích, thì cái phân giải thích của Đức Phật chính là nội dung của bài kinh mà tôi nay chúng ta nghe.

Nội dung bài kinh đó gồm có hai cách, hai cách giải thích.

- Cách một là dành cho người sơ cơ, không có hiểu Phật pháp nhiều hoặc là thậm chí mù tịt luôn.

- Rồi cái cách giải thích thứ hai là dành cho cái người giỏi giáo lý, uyên thâm Phật pháp.

Thì bây giờ là có hai cách trước mặt tôi là những người uyên thâm Phật pháp hay là người sơ cơ đây. Nó khổ vậy đó. Bây giờ tôi đang phân vân là bây giờ tôi giảng kiểu nào đây? Giảng cho những vị uyên thâm hay là giảng cho người sơ cơ? Chọn cách nào? Giảng cho cái người uyên thâm thì là nó có cái tác dụng là chữa bệnh mắt ngủ mạn tính. Còn giảng cho người sơ cơ thì ai nghe cũng được. Nhưng mà nói vậy thôi chứ còn cách giảng cho người sơ cơ có nghĩa là tôi tránh, tránh, tôi không có dùng những chữ chuyên môn, những khái niệm chuyên môn.

Còn cái giảng cho các người uyên thâm thì nghe thì tham, nghe đồ ăn ngon, bỏ thì ham. Nhưng mà có điều đũa không có răng thì nó không ăn cứng được. Còn đũa tiểu đường thì nó không ăn đồ ngọt được. Đũa cao máu không ăn đồ mặn được. Đũa bị cholesterol thì nó không có ăn đồ dầu mỡ được. Thì thôi tôi lựa cái món nào mà lành nhất đi, chứ trước mặt tôi vừa là không có răng mà vừa tiểu đường, vừa cao máu, vừa suy thận, rồi có vấn đề tuyến tụy, rồi tuyến tiền liệt tùm lum hết, người ta là tiền tuyến bên đây toàn là tuyến tiền liệt, người ta là oanh liệt, còn đây oanh đi mắt còn có liệt không à, OK.

Các vị nhớ nội dung bài kinh không? tức là hai vị là có một cái đời sống rất là khác biệt nhau mà tại sao cuối cùng thì lại có một cái chung cục, có một cái chốn về thì lại giống hệt nhau là sao? rồi nghe.

Người Việt Nam mình nó có một cái câu mà không biết bà con có nghe không? Đó là chiều hôm qua không xong thì sáng nay xong sớm. Có nghe câu đó chưa? Chiều hôm qua không xong thì sáng nay xong sớm. Có nghĩa là sao? Là mình chiều hôm qua mình ráng mình làm hết cỡ. Nhưng mà trời tối rồi thì mình đành phải xếp lại. Nhưng mà nhờ cái mình ráng, cho nên cái việc cù, biết cái cù không? Việc cù nó không còn bao nhiêu hết, thì sáng hôm sau mà mình quơ sơ sơ cái nó xong. Ở đây ai từng làm việc xây dựng thì biết, thợ hồ mà hỏi tối hôm qua mà họ kéo điện, kéo dây điện, kéo đèn họ làm thì cái việc cù nó ít đi. Còn thợ mà làm xiu xiu sáng 9:00 mới tới, rồi chiều 4 giờ rút lui thì cái thứ đó làm lâu lắm. Bữa sau công việc nó nhiều lắm. Còn nếu mà thợ mà kéo đèn mà làm đêm luôn thì công việc một là xong trong đêm, còn hai là sáng hôm sau công việc nó còn có tí thôi. Ai cũng biết chuyện đó rồi. Hôm qua không xong thì sáng nay xong sớm.

Có nhiều người tu hành nhiều đời, nhiều kiếp rất là tinh tấn, nghe cho kỹ rất là ngon lành. Ngon lành cái gì? Niềm tin là chánh tín. Chánh tín của họ đó là có cơ sở. Niềm tin có cơ sở. Cơ sở trí tuệ. Học hỏi có biết phân biệt, biết nghi ngờ con đường dưới chân. Sống với chánh niệm, thiền định rất tốt. Nói chung là Tín, Tấn, Niệm, Định, Tuệ rất tốt nhưng mà nó chưa đủ duyên để chứng đạo.

Thế là kiếp này khi mà họ được gặp thầy, gặp bạn ngon lành thì họ chỉ cần mà nháy mắt là xong. Xong chưa? Còn có người thì kiếp trước xiu xiu, ền ền cho nên kiếp này đó là gặp Phật đi nữa thì cũng phải là tu 4, 50 năm trong núi, đói không có gì ăn, bệnh không thuốc uống, y áo tả tơi, rồi đi bát bị chúng chửi lung tung, rồi mất mấy chục năm trời mới đắc A La Hán hiểu không? Tức là do cái nợ, cái cù nó nhiều quá, cái việc cù nó nhiều quá phải giải quyết cho xong. Đấy, nhớ nha.

Thì cái cù ở đây là cái gì? Cái việc còn sót lại đó, nó nằm ở điểm này nè. Mỗi người chúng ta, mỗi người chúng ta từ cái con giun, con giun, con đê, con kiến, con ruồi cho đến Đế Thích hay là Phạm Thiên thì mỗi người đều có một cái thân phận không giống nhau. Vì sao vậy? Vì cái nền tảng tâm thức của mình không giống nhau.

Nền tảng đó là gì ta? Ai nghe tôi giảng thì còn nhớ mà, tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý và môi trường sống. Và nếu mà nói hơi sâu một chút thì cái thiện pháp của mỗi người đó, cái 25 tâm sở tích cực và ác pháp tức là 14 tâm sở tiêu cực của mỗi người đó mạnh yếu khác nhau.

- Có người thì sân thì rất mạnh nhưng mà tham yếu.

- Có người thì tham rất mạnh mà sân yếu.

- Có người thì tham sân rất mạnh nhưng mà có trí tuệ, Si yếu.

- Nhưng có người tham sân sơ xài nhưng mà tâm si rất mạnh.

Có hiểu không ta? Có nghĩa là riêng cái khoản phiền não đó là mỗi người do cái tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý và môi trường sống mà bây giờ sanh ra đó cái chuyện mà sướng khổ khác nhau đã đành rồi mà cái phiền não, cái thiện pháp của mình cũng khác nhau.

Thí dụ như tôi ví dụ thế này. Trong dòng luân hồi tất cả chúng ta ở đây kể cả chúng tôi có nhiều kiếp mình rất là hào sảng, rất là hào sảng nhưng mà do một cái nghiệp nào đó mình sanh ra gặp bạn xấu mình bủn xỉn hiểu không ta? Thì do cái nghiệp bủn xỉn đó mình phải trải qua rất là nhiều kiếp nghèo hoặc là có những kiếp mình sanh ra mình gặp được bạn lành là người rất là rộng rãi mình lấy cái tánh rộng rãi nhờ vậy mình sanh ra mình là người có thoải mái về cái vấn đề mà vật chất, hiểu không? Đó, nó có cái này nè.

Cái người nó tánh nhiều kiếp trước họ là người rất là rộng rãi nhưng nó xui do một cái nghiệp xấu nào đó. Do một cái nghiệp xấu nào đó, nghiệp nó hay lắm, nó sắp xếp hay lắm, nó sẽ kiếm chỗ nó gả mình.

Thí dụ như bây giờ mình có từ tâm, có trí tuệ nhưng mà đó là mình lại là cái người không có tu chánh niệm, nghe kịp không ta? Thì mình sanh ra đó là mình làm cái người đó là đẹp, giàu, giỏi nhưng mà trí nhớ kém. Muốn có trí nhớ là phải sống, phải tu chánh niệm. Phải nhớ cái đó, nhớ nha. Chánh niệm kém, trí nhớ kém, chánh niệm yếu thì cái trí nhớ nó kém mà hoặc là mình tạo một cái nghiệp nào đó mình có nhan sắc nhưng mà có điều nó hơi ngu. Đẹp, giàu nhưng mà ngu, đẹp, khôn nhưng mà nghèo. Do các cái nghiệp nó khiến cho mình trở thành một cái người như vậy. Và khi mình đẹp mà đẹp mà mình ngu, mà nghèo thì nó sẽ kiếm chỗ nó gả mình. Nó kiếm một cái chỗ nào dưới quê gã mình đăng chi? để lấy chồng Đài Loan, nó đẹp, nó ngu, nó nghèo rồi có đưa nó giàu, nó khôn mà nó xấu quắc thì nó ế chồng gộng, ế chày, ế thiu, có không? có. Nữ mà nói 15 thứ tiếng, 4 bằng tiến sĩ, nhà đại gia mà xấu quá, xấu quá cũng khó lấy chồng, nhìn người ta không có phát tâm được.

Thì nói chung là khi mình có mắc vào những cái nghiệp này nè thì đời đời mình sanh ra cái nghiệp nó xếp hay lắm, nó kiếm chỗ nó nhét mình vô, hiểu tôi nói không? Nó kiếm chỗ nó nhét mình vô. Nhưng các vị biết Angelina Jolie vợ cũ của Brad Pitt biết cái đó không? hai cái cặp vợ chồng đó là nhận con nuôi nhớ không ta? Thì trong đó có thằng Pax Thiên là người Việt Nam ở đâu ta? Ở một cái cô nhi Tam Bình (Trung tâm Nuôi dưỡng Trẻ mồ côi), rồi Campuchia, rồi có một đứa con ở Việt Nam, có đứa con ở Campuchia mà các vị phải biết cái nghiệp nó xếp hay lắm. Cái nghiệp của đứa bé đó nó phải bị cơ cực lúc đầu nhưng mà sung sướng ở đoạn đời sau. Thì do cái nghiệp cực khổ phần đầu mà sướng đời sau thì nghiệp nó phải gả đi đâu? Nó phải gả vô trong cái chỗ làm cô nhi trước. Có hiểu tôi nói không? nó phải ở trong cái môi trường cô nhi đó thì nó mới có cơ hội nó được một mình tinh Mỹ đem đi qua bên kia. Chứ nếu mà nó, đứa bé Pax Thiên mà nó sanh trong một gia đình trung lưu ở Sài Gòn thì làm gì mà nó có cơ hội nó làm con của Angelina Jolie phải không ta? Có hiểu tôi đó không? Nó rất là hay.

Hoặc có nhiều cái trường hợp các vị biết nhờ chiến tranh, nhờ chiến tranh mà có rất nhiều người Việt Nam được người ta nhận làm con nuôi đem ra nước ngoài bây giờ làm tiến sĩ, kỹ sư, các vị có biết chuyện đó không? Nếu mà không có gì hết thì đưa bé đó không được may mắn như vậy. Cái nghiệp nó xếp hay lắm.

Sô khô nhét vô đây nhưng mà có sướng thì phải nhét qua bên đây. Nó nhét sao mà cuộc đời mình nó tổng cộng lại tất cả những điều kiện sướng và khổ đó mình có chỗ mình đi, cho tôi nói câu này hơi kỳ. Câu này dễ bị ở tù nè. Không có năm 75 thì cái lượng việt Kiều không có nhiều như vậy. Có đúng không? Người Tây Tạng mà không có bị mất nước năm 59 thì hôm nay cái người Tây Tạng đó vẫn là một cái dân tộc đói nghèo và dốt. Nhưng mà nhờ cái năm 49 mà Trung Quốc họ chiếm Tây Tạng cho nên là cái lượng Tây Tạng nó bùng ra, chỉ riêng cái chuyến đi mà theo chân đức Đạt Lai Lạt Ma, 100.000 người Tây Tạng kéo qua Ấn Độ. Và từ đó, từ cái trăm ngàn người này nè, nó có rất nhiều và rất nhiều người Tây Tạng đi qua các xứ Âu Mỹ chẳng hạn như ở bên Thụy Sĩ nó có như Rikon gần Zurich nó có những cái cộng đồng người Tây Tạng rất lớn, rất rất lớn, đây và các dân tộc khác cũng vậy do những cái chính biến hay là do hoàn cảnh gia đình nó xô đẩy, cho nên người ta mới trôi dạt về các cái nơi chôn ròi có những cái phận đời khác nhau. Hồi này giờ tôi đánh một vòng, quý vị thấy hình như cái phần đó nó không liên quan với cái bài kinh, NO. Nó liên quan chỗ này nè.

Có nghĩa rằng là trong đời sống của mình mỗi giờ, mỗi phút chúng ta tạo rất nhiều cái ác nghiệp và cái thiện nghiệp. Một cái thiện niệm nó khởi lên là chúng ta có cái thiện nghiệp. Một cái ác niệm khởi lên là chúng ta có ác nghiệp. Rồi ác nghiệp nó với thiện nghiệp nó lại chia ra là có hai là thể hiện và không thể hiện.

- Thể hiện có nghĩa là ra hành động và ra lời nói.

- Còn không thể hiện là nó nằm trong đây (trong lòng) này. Nghe kịp không?

Nhưng mà đại khái là thiện với bất thiện là nó cứ liên tục và liên tục, thì dĩ nhiên khởi nói mình cũng biết là cái bất thiện nó nhiều rồi. Nhìn cái mặt biết rồi. Thì là nếu một lúc nào đó trên cái dòng luân hồi, ba cái: tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý và môi trường sống. Chính cái tiền nghiệp nó đẩy mình vô cái môi trường sống và chính cái môi trường sống nó làm thay đổi cái khuynh hướng tâm lý. Hiểu cái đó không ta? Chính tiền nghiệp nó tạo ra... tiền nghiệp quá khứ nó tạo ra môi trường sống bây giờ, nhưng mà môi trường sống bây giờ nó lại tác động cho cái tiền nghiệp của kiếp sau. Vì tiền nghiệp nó có hai. Quá khứ là tiền nghiệp của bây giờ và bây giờ là tiền nghiệp của kiếp sau. Đúng không ta? Đây, cho nên cái khuynh hướng tâm lý mình nó cũng bị thay đổi bởi vì ba cái này nó tác động lẫn nhau. Hiểu, có hiểu, hình dung được không? Do cái tiền nghiệp thiện ác quá khứ mà bây giờ tôi có mặt trong một cái môi trường nào đó và khi có mặt trong môi trường nào đó thì cái khuynh hướng tâm lý tôi nó bị thay đổi.

Thí dụ như ngày xưa tôi rất là rộng rãi nhưng mà do cái nghiệp nào đó tôi sanh trong một gia đình quá là nghèo khó thì cái rộng rãi nó bị thử thách, thử thách, bị bào mòn, bào mòn. Kiếp xưa tôi là người rất là mát mẻ, rất là dễ thương nhưng mà tôi sanh vô trong cái môi trường phải đấu đá, giành giật, đâm chém hiểu không? Thì cái lòng nhân từ tôi bị bào mòn, bào mòn. Bây giờ bà con nghe giảng chỗ này bà con mới biết cái chuyện mà sống gần ai và sống ở đâu rất là quan trọng. Có nhớ không? Trong 38 pháp an lành trong đó có điều là không gần gũi kẻ ác, thân cận người hiền lành. Rồi cái gì nữa? Sống ở chỗ đáng sống. Có không, có không? có cái chỗ đó mới mết.

Anh sống ở đâu? Anh thường gặp ai? anh thường làm công việc gì? Những cái đó nó có ảnh hưởng rất là lớn. Bởi vì cả ba cái đó, sống ở đâu, thường gặp ai và thường làm công việc gì. Mấy cái này nó được gọi chung là môi trường. Chính môi trường, mà do tiền nghiệp quá khứ nó mới đẩy qua cái môi trường hiện tại. Và chính cái môi trường hiện tại nó lại góp phần xoay chuyển cái khuynh hướng tâm lý.

Ba đứa nó cứ tác động lẫn nhau, tác động lẫn nhau trong cái dòng chảy luân hồi của mình. Gom gọn lại nó chỉ là một dòng chảy của nhân và quả thôi. Nhân A tạo ra quả A. Nhưng mà khi mình nhận quả A đó là mình lại có điều kiện để mình nhận ra quả B, C, F...N. Có hiểu không ta?

Vì do tiền nghiệp mình phải mang thân là một người đàn bà thất học ở miền quê vùng sâu, vùng xa. Đó là tiền nghiệp. Cái cái quả nào đó, cái nghiệp nào đó nó cho mình mang cái quả là phải làm người đàn bà ở vùng sâu vùng xa. Khi mình nhận cái quả này mình mới có điều kiện bị chông nó

đánh 1 tháng 32 ngày. Hiểu không? Chứ nếu mà mình làm con gái mà của ông Phạm Nhật Vương thì bà cô nó cũng dám đung tới mình nữa, đúng không ta? Nhưng mà nó xui là mình lại là do cái nghiệp nó đẩy mình vô ở trong vùng sâu vùng xa. Mình là con Lan, con Mên gì đó mới quen cái thằng Tí, thằng Tèo chần trâu, trong đó lấy ai? lấy cũng là xà quần bấy nhiêu đó thôi, cũng là điên điên mà lấy bông súng thôi chứ bây giờ lấy cái gì, con công lấy con ba khía thôi chứ lấy ai.

1/ Thế là khi tiền nghiệp, cái nghiệp, cái nhân nó tạo ra quả nhưng mà quả đó khi nhận quả này nó lại điều kiện để mình nhận ra quả kia. Nghiệp A nó tạo ra quả A nhưng khi tiếp nhận quả A ta lại có điều kiện nhận quả B, C, F...N xong chưa? Đó gọi là quả tác động quả.

2/ Rồi quả tác động nhân là sao? Khi mà chúng ta nhận cái quả A, B, C, F đó chúng ta sẽ sống thiện dễ hơn hay là ác dễ hơn? Có hiểu chỗ này không? Hiểu hả? Nhân tạo ra quả là dễ hiểu rồi. Quả nó tác động quả. Khi nhận quả này sẽ nhận nhiều cái quả khác tương ứng.

3/ Rồi cái thứ ba quả tác động nhân là khi nhận cái quả thiện ác đó mình sẽ sống thiện, sống ác dễ hơn. Nó có những cái môi trường mà mình sát sanh rất là khó mà tôi mới giảng đây nè. Sanh về Thụy Sĩ, sanh về Đan Mạch, Thụy Điển rất là khó sát sinh, rất khó trộm cướp, khó lắm. Nhưng mà mình sanh qua Đức thì cái giới thứ năm rất là khó giữ. Bởi dân ở Đức nó uống bia như là uống nước lạnh vậy đó. Yeah. Nó kẹt cái chỗ bên Đức, uống bia như là nước lạnh. Mà hôm nay các vị biết là bia Đức, các vị có nghe nói nghe bia Đức không? Dân Đức là mở tủ lạnh ra là bia nhiều hơn nước lọc. Sanh trong môi trường đó mình phải chịu.

Và tôn giáo, chính trị, văn hóa, xã hội, tài chánh. Tất cả những cái này nó ở cái môi trường nào đó, nó sẽ ảnh hưởng mình rất là nhiều. Thí dụ như mình sanh ra trong một môi trường Hồi giáo thì cái suy nghĩ của mình nó lạ lắm. Các vị có biết chuyện đó. Người Hồi giáo giỏi cách mấy nhưng không bao giờ dám suy nghĩ cái gì mà đi ngược lại Kinh Coran. Bây giờ khá rồi chứ ngày xưa đó, người Cơ Đốc khi mà đã làm lễ bí tích cha tới rửa tội rồi, lớn lên suy nghĩ gì suy nghĩ nhưng mà không có dám suy nghĩ khác Kinh Thánh. Kinh Thánh nói trái đất vuông là mình không dám tin là trái đất tròn, không tin là trái đất nó quay, mình không dám tin, cho nên Galilei mà ông dám nói ngược lại Kinh Thánh là ông bị gì ta? Bị đem đi thiêu sống. Và trước khi chết ông có nói câu thế này, dù sao thì trái đất vẫn quay, góm như vậy đó. Tức là mình sanh ra trong một cái môi trường do cái áp lực của chính trị, của xã hội, của văn hóa, của tôn giáo, của tài chánh nữa. Nghèo quá nó cũng o ép cái suy nghĩ của mình. Cái khó nó bó cái khôn. Mặc dù đôi khi cái khó nó ló cái khôn có, nhưng mà đa phần là cái khó nó bó cái khôn. Khôn bằng trời nhưng mà nó nghèo là bó tay. Bởi vậy nó mới có cái câu này.

“Đừng tự hào tôi nghèo mà tôi vẫn giỏi, mà hãy tự hỏi tại sao tôi giỏi mà tôi vẫn nghèo đó”. Nó có cái câu đó, hiểu không ta? Đừng tự hào tôi nghèo mà tôi vẫn giỏi mà hãy tự hỏi tại sao tôi giỏi mà tôi vẫn nghèo. Đó phải biết hỏi cái đó. Khi mà nghèo quá nó dễ bó lắm.

Mình tính học giáo lý, học Pali, học A Tỳ Đàm, rồi mình tính học thêm toán, lý, hóa để ôn thi đại học, mình tính học thêm tiếng Hàn, tiếng Nhật để mà mở rộng đường bay. Trong khi đó mình đang lựa coi tìm lớp thì bắt đầu ở nhà gọi lên, con à nội bệnh hết tiền, chạy Grab mà cái thằng chạy Grab sao nó học. Chạy Grab sao mà học, khó lắm? Rồi như vậy thì nhân tạo ra quả, quả tác động, rồi nhân tạo ra quả, quả tác động quả, quả tác động nhân.

4/ Rồi nhân tác động nhân. Có nghĩa là khi mình ác hoài nó sẽ thành thói quen, mà thiện hoài nó thành thói quen. Khi mình thích nghe pháp thì nhiều đời sanh ra cứ nghe có ai nói chuyện thì mình tới mình nghe. Nhưng mà đó mới thói quen một thôi, thói quen thích nghe. Nhưng còn thói quen thứ hai biết phản biện, lại là một thói quen khác.

Có rất nhiều người Phật tử rất thích nghe pháp nhưng mà họ nghe theo cái kiểu mà lượm ve chai, gặp cái gì bán được nhét vô. Gặp cái gì lượm nhét vô, thấy lượm đạn lượm luôn. Tại nó thấy lượm đạn bằng kim loại phải không ta? Lượm đạn bằng kim loại mà. Rồi bây giờ nó có lượm đạn bằng nhựa nó thấy nhựa chắc bán được chưa kể là Việt Nam mình còn có màn cửa bom nữa.

Cho nên thấy sát là cứ đem về cửa thôi. Đây cho nên tôi muốn nói cái gì? Chính do cái tác động qua lại giữa nhân và quả. Cho nên, khi mà trên cái đường chảy của dòng luân hồi đó, trên cái dòng chảy của dòng luân hồi mình may mắn mà gặp minh sư thiện hữu mà họ nhắc nhở cho mình biết làm lành lánh dữ, đó là cấp một. Cấp hai là gặp những minh sư thiện hữu mà họ dạy mình con đường giải thoát. Bắt đầu sơ phát Bồ đề tâm, khởi phát Bồ đề tâm, sơ phát Bồ đề tâm. Và kể từ đó, hồi này

tôi mới nói đó, khi mình bắt đầu mình hướng nguyện cái con đường giải thoát đó thì sao ta? Lúc mình bắt đầu sơ phát đó, cái vốn liếng của mỗi người lúc đó không giống nhau phải không? Có đồng ý cái đó không? Như bây giờ có Phật ra đời Phật ngồi đây nè, thì 70 người ngồi đây đều nguyện giải thoát hết. Nhưng mà lúc mà mình bắt đầu nguyện thì cái hành lý, cái hành trang của mình đây khác nhau phải không? Có người thì rộng rãi, người thì bủn xỉn, người thì gan tỵ, người thì tùy hỷ, người thì thông minh, người thì lừ đừ phải không ta? Người thì nóng nảy, người thì mát mẻ. Mặc dù đều hướng tới một cứu cánh nhưng mà do sao ta? Do cái nền tảng không giống nhau, cho nên cái hành trình đi làm sao giống nhau được. Có hiểu cái đó không? Bài này tôi mới giảng cách đây mấy hôm. Tất cả chúng sanh trong đời này nó đông như thế nào? Vô lượng vũ trụ nó chỉ nằm gọn trong 6 nhóm tâm lý thôi. Một tham nhiều, sân nhiều, si nhiều, niềm tin nhiều, trí tuệ nhiều. Xong chưa? Nhưng mà khi mà bắt đầu tu hành thì 6 nhóm này tự nhiên nó lùa vô thành 3 cái nhóm thiện. Đức tin nhiều, tinh tấn nhiều, trí tuệ nhiều. Xong chưa?

- Thì trong đó cái tên tinh tấn là đi chậm nhất.

- Cái tên niềm tin thì nhanh hơn tinh tấn.

- Tên trí tuệ thì đi nhanh nhất.

Nhưng mà còn cái vụ này nữa. Cái này chắc tối nay về phải nghe băng này lại. Trong ba cái nhóm đó thì:

- Cái nhóm đức tin thì trí tuệ nhiều hơn là tinh tấn.

- Còn cái nhóm tinh tấn thì niềm tin nhiều hơn trí tuệ.

- Còn nhóm trí tuệ thì tinh tấn nhiều hơn niềm tin.

Chính cái chỗ này nè. Cho nên bắt đầu từ cái nền tảng nào thì cái lộ trình phía sau nền tảng đó nó lại xếp mình vào những cái phương trời mà không giống nhau. Có hiểu không? Hiểu hả? Một cha một mẹ lớn lên trong cùng một mái ấm gia đình, nhưng mà khi lớn lên cuộc đời có giống nhau không? Một cha một mẹ mà còn khác nhau nói gì là không cùng cha, không cùng mẹ, không cùng một điểm xuất phát, khác ngàn trùng viễn xứ, khác ghê lắm, như nhà tôi tự nhiên mà ngẫu nhiên thôi. Hai người sanh năm 61 và 71 ở Việt Nam, hai người sanh năm 63, 73 ở Mỹ, tôi sinh năm 69 tôi ở Châu Âu. Nó lạ vậy, nó xếp rất là hay. 61, 71 ở Việt Nam. 63, 73 ở Mỹ. 69 ở Châu Âu. Nó lạ lắm. Cái nghiệp ấy, nghiệp, rồi.

Hai cái ông cư sĩ hồi nãy đó, mỗi người có một đời sống khác nhau có đúng không? Một ông tu hành miên mật, còn ông thì xiu xiu ền ền. Nhưng mà khi mà hai ông mạng chung, chết, hai ông chết thời gian cách nhau không có xa, ông trước ông sau không có xa, thì cả hai ông khi mất rồi thì được Đức Phật xác nhận rằng cả hai vị đó đều chứng cùng một tầng Thánh và đều cùng về cõi Đâu Suất giống nhau thì nhiều người nghe như vậy họ rất là hoang mang là vì sao? là vì họ nghĩ tại sao hai cái đời sống kiểu đó, hai kiểu tu đó tại sao đi...Phật mới dạy thế này, cái câu này quan trọng nè, đừng lấy mắt mà nhìn rồi phán đoán, hai cha này nè, một ông giới đã đủ, bây giờ sống nhiều về tuệ. Ông tuệ đã đủ, bây giờ sống nhiều về giới.

Nghe kịp không, hiểu hả? Hai ông, ông nào thiếu cái nào thì ổng bổ sung cái đó. Một ông coi như tiêu đường, một ông thì bị sỏi thận. Thì vậy giải quyết cái tiêu đường, giải quyết cái sỏi thận là hai ông OK hết. Nhưng mà mình nhìn thấy hai ông khác nhau, hai cái kiểu ăn khác nhau. Rồi mình thấy, mình nhìn cái ông mà tiêu đường mình thấy ông này ăn uống ngon nè, ăn kỹ nè. Còn cha sỏi thận thì chả né vài món thôi, nhưng mà chả ăn tùm lum hết nè. Thì mình nhìn vô, mình chê, mình nghĩ thằng cha sỏi thận chắc sớm muộn gì cũng lặt, nhưng mà không, thằng cha chỉ bị sỏi thận thôi. Uống nước nhiều tránh mấy cái món mà nó kích thích mấy cái axit oxylat là xong, là nó không có tạo sỏi nữa. Vậy là xong.

Trong khi đó cái thằng cha tiêu đường là chả kiêng nhiều hơn phải không ta? Kiêng tinh bột gồm có cơm trắng, rồi có bánh mì, bánh bao, hủ tiếu, phở, bánh canh, bún, chả làm cho nguyên một chùm. Coi như cái thằng cha tiêu đường là coi như chả kiêng là coi như là sạch sành sanh luôn. Cho nên mình nhìn hai ông mình đánh giá mình nói thấy cái ông ăn kiêng nhiều là khỏe, sai, mà mình nói cái ông mà kiêng ít là nay mai cũng chết, sai, là vì cái căn bản, của cái cơ địa của hai ông không giống nhau, cho nên cái kiểu mà ăn kiêng của hai ông không giống nhau, vậy hiểu chưa? cho nên bài kinh này nó quan trọng chỗ này.

- Thứ nhất đừng vội vã đánh giá, nhận xét, phê phán ai khi mà ta chưa là họ, chính Phật nói rằng trừ Ta, thì không ai có khả năng đó, kể cả Xá Lợi Phất, Ngài nói kể cả Ngài Xá Lợi Phất, nhớ nha. Mà tại sao Ngài khuyên không nên làm chuyện đó? Bởi vì cái bậy nhất của mình là gì? Là phê phán. Và có cái còn bậy hơn nữa là gì? Là phê phán tầm bậy. Phê phán đúng là đã không nên rồi. Cái việc của mình nó tới 1 tỷ không lo làm, mà ăn rồi cứ lo mà tâm tía, xăm soi là đã sai rồi. Mà xăm soi đúng nha là đã không nên. Nói gì là xăm soi tầm bậy, mình biết gì về nhau. Cho nên bài kinh này có ba cái góc, ba cái khía cạnh rất là quan trọng, quan trọng vô cùng. Cốt tử, sanh tử, sống chết.

1/ Một là Đức Phật dạy đừng có vội vã bắt cần nhận xét ai. Thứ hai, dầu cho nhận xét đúng thì cũng không nên, nói gì là nhận xét sai. Mà trong khi bản thân mình không có thời gian. Cái chuyện đó nó bậy từ bậy tới bậy nó bậy toàn tập. Đó là chuyện thứ nhất là đừng phê phán ai.

2/ Thứ hai, khi mà mình hiểu rằng trừ Thế Tôn, Thế Tôn Ngài có gọi là thập lực trí. Tức là cái trí mà trí riêng của Như Lai đó thì trong đó có hai cái trí rất là độc đáo.

- Cái trí gọi là [pali] tức là trí biết rõ cái ác của mỗi người nó khác biệt nhau như thế nào.

- Cái trí thứ hai đó gọi là cái trí gọi là... Cái trí thứ nhất là tìm miên trí. Trí thứ hai nữa là cái gì? Trí thứ hai là căn tánh trí.

Cái trí tìm miên là biết rõ cái thiện, cái ác của người này nè nó ở mức độ nào. Và cái thứ hai đó gọi là gọi là căn tánh trí là biết người này cái thiện của họ đó ở mức nào. Cái trí biết rõ cái bất thiện người này trong 14 Tâm sở bất thiện cái nào mạnh, cái nào yếu và để giải quyết cái bất thiện đó phải làm sao? Hai tên đều nóng tánh giống nhau nhưng mà thằng Tèo Ngài dạy khác, thằng Tí Ngài dạy khác. Vì sao? Vì ngoài cái chuyện mà nó giống nhau này nè, mấy cái khác nó không giống nhau phải không ta? Mà nói vậy thôi chứ làm gì có hai cái nóng tánh giống nhau. Vì cái ba cái nền tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý và môi trường sống. Ba cái này nó không có giống nhau thì làm gì có cái tánh nóng giống nhau. Nó cũng nó phải nhin một tí. Rồi Ngài nhìn cái bất thiện của mỗi người nó đã khác nhau.

Bây giờ nhìn qua tới cái thiện. Ngài nhìn cái ông này nè, trí nhiều hay là trí ít? Niệm nhiều hay là Niệm ít? Định nhiều hay là Định ít? Niềm Tin nhiều hay là niềm Tin ít? Ngài nhìn cả cái ác và cái bất thiện, cái thiện và cái bất thiện của của đương sự để mà Ngài cho ra một cái toa thuốc chính xác. Nghe hiểu không?

Cho nên khi mình học Phật pháp biết được cái chuyện đó thì mình hiểu bài kinh này nó ba góc cạnh rất là sâu. Một không nên mất thì giờ nhận xét người khác và dầu cho nhận xét đúng thì mình mất thời giờ. Còn nhận xét sai thì các vị biết rồi. Nhận xét sai thì mình sẽ theo cái thằng tào lao mà bỏ cái thằng Châu Ngọc. Có hiểu tôi nói không? Hiểu hả? Nhận xét sai mà, thì sẽ theo thờ cái thằng tào lao mà bỏ cái thằng Châu Ngọc, quá bậy. Còn cái trường hợp mình nhận xét đúng thì cũng mất thời gian. Còn nếu mình nhận xét sai thì nó có hai cái họa. Một là chọn bạn tào lao, hai là bỏ cái bạn mà hiền thiện. Hiểu không? Đây cho nên cái chuyện đầu tiên là vậy. Đừng có nhận xét người khác lo tập trung việc của mình thôi.

Chuyện thứ hai. Cái thứ hai nè khi mình hiểu Phật pháp rồi, mình sẽ nhờ qua bài kinh này mình học được chuyện thứ hai. Đừng tiếp tục mặc cảm. Mình buồn, mình thấy mình già, mình học ít, trí nhớ chậm. Trí nhớ dờ, hiểu chậm. Già nè, dốt nè, nhớ dờ, hiểu chậm, thêm bệnh, rồi nghèo nữa, mình nói thôi rồi, tiêu rồi, đời này của mình thôi đừng có học, dòm người ta lấy cái bằng bác sĩ nhét túi quần ta đi học, ngoại ngữ hai ba thứ, bằng cấp đại học hai ba bằng, nhét túi quần rồi đã vậy nó còn quen với mình sư, rồi nổi tiếng tùm lum hết, còn mình trời ơi cái gì đâu mà đi chùa thì sau người ta không có bằng ai mà đã vậy dốt, rồi nghèo, rồi bệnh, rồi già, rồi ôi tùm lum, sai, bởi vì mình không biết cái vốn liếng của mình nó ở mức nào chỉ có Phật biết thôi. Xin lỗi con lợn mà ở ngoài chuồng ấy nó có khả năng nó giỏi hơn cái đám mình ngồi ở đây, kể cả tôi, con lợn ngoài chuồng, tề hơn con lợn, con chuột mà dưới cống nó có thể nó giỏi hơn cái đám mình, nếu mình tin Phật. Nếu mình tin Phật, nếu mình tin, còn OK, không tin thì không tin thôi. Ok. Nếu không tin thì tôi thua. Chứ nếu mình tin thì mình phải biết rằng cái kẻ mà hồi sáng mình muốn chém nó đó, có thể cách đây hai ba kiếp nó từng là cái người mà mình thương nhớ đứt ruột. Có biết chuyện đó không có, có chuyện đó, có không? Cái kẻ hồi sáng mình muốn chém đó, mình muốn xe cán tới, rồi lui cán, lui cán, lui cán. Nhưng mà mình không... nếu mà mình tin Phật thì mình phải biết rằng 1000% cái tên này đã có những lần mà nó là đối tượng thương nhớ của mình. 1000% cái tên này từng là hy sinh tánh mạng

để mà bảo vệ mình, từng là mẹ hiền, cha hiền, từng là người chồng tốt, là vợ tốt, là người tình tốt, là bạn tốt của mình bỏ hết chỉ vì mình. Nhưng mà dòng luân hồi nó tàn khốc lắm, nó cứ sốc tới, sốc lui, nó sốc riết rồi xa mặt cách lòng mà, nó cứ đi luân hồi theo đường nó. Mình đi đường mình là lâu ngày nó thương tùm lum, mà mình cũng thương tùm lum. Khi mà chạm mặt lại nhau không nhớ là tình xưa bèn chém nhau, vì cái chuyện không có đáng, phải không? Cho nên nếu mình tin Phật mình phải tin mấy cái điều đó. Cái kẻ mình thù nhất bây giờ lại là cái kẻ chí ái, chân ái của mình ngày xưa.

Và cái kẻ bây giờ mà mình thấy là chân ái có thể là cái kẻ cựu thù ngày cũ. Rồi gì nữa? Cái người mà mình thấy ngu dốt đần độn, thiếu năng bây giờ nè rất có thể là kiếp xưa nó từng là Einstein, nó từng là Stephen Hawking, vua vật lý, ông hoàng vật lý. Mà bây giờ vô cái nghiệp nó sần sần nó làm thành cái thằng đau Down syndrom, Down Việt Nam kêu là...Việt Nam có biết bệnh đó không? bệnh Down là trăm thằng có một mặt, biết cái đó không ta? Mỹ, Việt, Tàu, Nhật, Thụy Sĩ có một mặt một, Việt Nam kêu cái gì? cũng Down tức là không biết ngoại ngữ cũng kêu là Down (hội chứng Down do thừa NST/trisomy 21) Ok. Giống như cái bị cái sưng khớp (gout) này nè. Có người kêu là gao, có người kêu là gút. Bên đây kêu là cái gì? Ở bên kia có người kêu gao, rồi có người biết tiếng Hán kêu là thống phong, cho nên mình hỏi bà con coi bà con kêu cái gì? Ok.

Thì một cái thằng mà nó bệnh Down vậy, bên Tây nó kêu là bệnh Bocol là thằng đó, mà nó hay lắm, 100 thằng có một mặt phải không ta? dân gì nó cũng một mặt một, nó lạ thiệt á. Thì cái thằng mà bệnh Down bây giờ, là kiếp xưa nó có thể là giáo sư đại học, nó có tới 850 lý do để nó thành bệnh Down chứ không phải có một, nhiều người nói ầu, tôi sợ nhất là phán ầu, thí dụ như là tạo cái nghiệp đó sẽ bị cái nghiệp kia. Trong kinh nói cái nghiệp lý đó, thiên hình vạn trạng, bất khả tư nghĩ cái lý do mà bị khùng, điên, bệnh Down, bị tâm thần đó nó nhiều lắm. Thí dụ như trêu chọc người khác, trêu chọc người khác cũng là cái lý do để mình bị tâm thần hoặc là say sưa, nghiện ngập từ chối quyền tinh thức. Có hiểu không? Say sưa nghiện ngập từ chối quyền tinh thức. Thế là sanh ra như vậy. Như tôi nhớ hoài có cái chuyện ở chợ quán, có cái ông bố, ông chở thằng con đi học, cứ đi ngang cái bức tường của bệnh tâm thần, đi ngang nghe nó đếm 99, 99 ông thấy lạ, mà từ hồi nhập học tới bây giờ đi ngang cái nghe 99, ông ngạc nhiên lắm, bữa đó ông dựng chiếc xe đạp sát tường, cái ông leo lên ông đưa cái đầu vô nó gõ cái bon, nó đếm 100, có nghĩa là nó đã gõ 99 thằng rồi và nó cứ chờ, nó khùng mà, đếm 99, anh tức cái số đầu có gì hay ta, mới đưa đầu vô nó gõ cái bon, cái nó là 100 thì kể từ ngày đó tiếng cái số 99 không còn nữa và thế là thay vào đó là 100 mà bữa nay chắc lên tới trăm mấy rồi.

Cho nên nghe, cái bài kinh này dạy mình ba chuyện:

- Chuyện thứ nhất không nên ở không phê phán người khác là vì sao? một, phê phán đúng thì mất thời gian. Phê phán sai là sẽ bỏ cái thằng tốt mà lấy thằng xấu đúng không ta? Mà khi mà mình chọn sai người có phải là đại họa không, hả? Khi mà anh chọn sai là lấy sai vợ nè, sai chồng nè, chọn sai bạn nè, sai đối tác nè, hiểu không? Sai thầy nè, sai trò nè. Các vị nghe đó các vị có nổi da gà không? Tôi thấy nổi đó. Thí dụ như tôi rất hối hận tại sao tôi lại nhận lời thuyết pháp cho cái đám này. Đó là quyết định sai rồi các vị thấy không? sai mà nhiều khi nó sai mà nó còn nói là em sai rồi xin lỗi em đi nữa, nó có cái vụ đó nữa. Có vụ đó luôn. Cho nên có thấy ghê không ta? Cái phê phán sai nó bậy như vậy đó. Nó sai cho mày một rồ. Sai chồng, sai vợ, sai thầy, sai bạn, sai đối tác. Có vụ sai đối tác nữa. Sai đối tác là... hiểu đối tác không? đó cái người giao dịch làm ăn với mình đó. Rồi cho nên cái đầu tiên là đừng có phê phán.

- Cái thứ hai là gì? Đừng mặc cảm. Là vì sao? Vì chính bài kinh này Ngài dạy mà lấy mắt nhìn không hiểu người ta là đã đành rồi mà mình nè. Cái đầu con lợn của mình nè, mình hiểu mình không được bao nhiêu hết đúng không? Có đúng không? Cái chuyện mới, cái chuyện tôi hỏi các vị nè, cách đây 47 ngày các vị ăn cơm với món gì các vị nhớ không? Thì hỏi 47 ngày mà không nhớ thì chuyện kiếp xưa làm sao nhớ, phải không ta? thôi 47 xa quá, cách đây 9 ngày các vị ăn sáng với cái gì quý vị nhớ không? Dễ sợ, tôi thì tôi dễ nhớ lắm, tại bên đó tôi không ăn sáng.

Bây giờ hiểu chưa ta? 9 ngày, 10 ngày mà mình không nhớ mình ăn cái gì thì làm sao mà mình biết được kiếp trước mình nó ra làm sao, mà trong kinh nói cái này mới ghê nè. Chấp luôn, chấp cho nhớ luôn, thì mình cũng không biết cái thiện ác của mình nó ra sao. Bởi vì cái người mà không có thần thông, không có thiên định thì coi như không nhớ được chuyện cũ là đúng rồi.

Nhưng mà cái người mà có thần thông, có thiên định mà không biết Phật pháp, họ nhớ lại chuyện cũ giống như cái người mà có ống dòm vậy đó. Tức là thấy xa nhưng mà thấy bằng cái kiến thức của thằng học lớp hai. Có hiểu tôi nói gì không? Cái thằng học lớp hai mà nó nhìn cái rưng Cúc Phương Cát Tiên thì nó thấy cây là cây thôi đúng không? Nhưng mà tiến sĩ sinh vật nhìn khác không ta? Khác, hiểu? Còn cái thằng mà nó học lớp hai bây giờ cho nó 100 cái dòm, nó nói dài như là cái cây tre thì nó thấy được cái gì? Nó thấy được cái rễ tre thôi. Nó thấy được con cuống chiếu có bao nhiêu cái chân. Con rít có bao nhiêu cái chân thôi. Hiểu không? Chứ nó cũng không hiểu gì về con cuống chiếu, không hiểu gì về con rít hết. Chứ đừng có tưởng có thần thông là ngon.

Cho nên chúng ta có 1001 lý do phải học Phật pháp, phải thân cận minh sư thiện hữu. Chứ còn nếu không, thế giới có hai góc nhìn hiện tượng và bản thể tùy thuộc vào cái điều kiện quá khứ và hiện tại mà chúng ta nhìn thế giới qua hiện tượng hay là bản thể. Mà cái hiện tượng nó có tới 1000 kiểu nhìn về hiện tượng. Bởi hiện tượng nó nhiều lớp lắm. Lột lột lột đều nằm trong hiện tượng hết. Còn bây giờ nhìn về bản thể, nhìn về cái ruột nó cũng tùy trình độ mà cái ruột anh thấy tới đâu, bằng chứng Chụp X-ray thấy khác, CT, MRI thấy khác, scanner thấy khác đúng không ta? Có cha bác sĩ ngồi đây nè. Đúng không ta? Rồi thử máu, thử phân biết được mớ thôi. Một mớ thôi, banh con mắt nó ra rọi vô thấy được mớ nữa. Chứ đừng có nói thử máu là biết hết. Bởi vì nếu nói thử máu biết hết vậy banh con mắt ra làm cái gì? Kêu nó hả họng. Nếu mà thử máu ngon lành kêu nó hả họng làm cái gì? Ở đây có ai biết vụ hả họng không? Khám bệnh có hả họng không? Nhưng mà tôi gom chung có không?

Như vậy thì nếu mà nói mình thử máu là biết hết. Vậy cần hả họng phải không ta? Có bị bác sĩ banh mắt ra không? lỗ tai? nó chọc cái lỗ mũi nó rọi có không? đó thấy chưa? Bởi vì nếu mà nó thử máu biết hết vậy nó đâu có hành hạ mình chi, phải không ta? Có cái này bây giờ tôi nói tôi còn tức nè. Cái con Covid nó có thể lây qua ly nước không hả? Như vậy mà tại sao mà test Covid nó chọc vô lỗ mũi đau quá làm chi vậy, nó kiểm ông nội nó trông hay cái gì? hiểu tôi nói không? tôi vẫn còn tức, bên ngoài này được rồi, ngoài này có không ta? nếu mà có là ngoài này có rồi, nó giác chiếu nó ngồi nó cầm quạt phe phẩy ngoài này nè, chứ cần gì phải chọc vô tới phòng ngủ kiểm nó làm chi, vậy mà tôi nói ứa nước mắt luôn, bây giờ hiểu chưa?

Cho nên thứ nhất, học bài kinh này đừng phê phán người khác, mà tại sao không phê phán thì nó hiểu rồi? Một là mất thời gian, hai giả sử phê phán sai thì coi như đi đi đơn cuộc đời. Rồi cái thứ hai đừng mặc cảm là vì sao? Vì còn nước, còn tác, mình còn cố gắng được thì cứ cố gắng. Đừng có mặc cảm cho rằng tôi già tôi nghèo, tôi bệnh, tôi xấu, tôi nhớ dờ, hiểu chậm. Bậy, bậy vô cùng. Bởi vì mình chưa biết.

Ngay cả Việt Nam còn nói là trước 4 giờ chưa biết ai hơn ai mà, là biết đâu có cái giây phút đắc đạo nó ngon lành, không, tôi nói cái điều này tuyệt đối. Tôi giỡn thôi. Tôi giỡn. Tôi không hề an ủi. Không hề an ủi nha. Không hề trấn an. Sai. Tôi không có trấn an. Kinh Phật là như vậy. Kinh Phật là như vậy.

Phật dạy có một vị A La Hán, trong Kinh dạy có một vị A La Hán. Trước khi đắc đạo một cái bài kệ có 12 câu, học 3 tháng không xong mà tới hồi đắc rồi đó, toàn bộ Tam Tạng kinh điển ào ào như là đập Tam Hiệp. Tại vì nó bị kẹt một cái mắc nào đó, tới hồi nó thông rồi đó, trời cản, trời cản. Và chưa kể có vụ này nữa nè. Có nhiều người họ không có gieo cái duyên gọi là đa văn, nhưng mà họ lại gieo cái duyên đắc đạo. Hiểu không? Nó học nó ngu như con chi chi vậy đó. Nhưng mà khi mà nó xếp bằng lại đó, nó thấy cái điều mà cái thằng bác học không thấy. Các vị có biết chuyện đó không? Nghe nè. Banh lỗ tay ra nghe nè. Mình nhìn vào tấm gương khi mình muốn nhìn mặt gương mình không thấy mặt mình, có đúng không? Móc cái gương ra coi phải không? Ai có ai có cái gương không? Hay vậy đó. Đi chùa không mang gương. Mình muốn nhìn cái mặt gương thì mình không thấy mặt mình. Có hiểu không? Mà khi mình muốn nhìn mặt mình thì không thấy mặt gương. Đúng không? Cũng vậy, do cái cái tức duyên quá khứ đó, xếp chân vô ngồi thiền thì có một người họ rất là hồn nhiên, họ thấy nó rõ ràng sanh, diệt, thiện, ác, sanh diệt, buồn vui, sướng khổ thấy nó, mà học như cái con chi chi vậy đó, mà nó ngồi nó lại thấy rất là đơn giản, mà sao nhiều khi cái đầu nó đơn giản hồn nhiên nó lại thấy rõ hơn cái thằng mà có vấn đề, cái thằng mà giỏi, quý vị có biết chuyện đó không, hiểu? nó hồn nhiên, nó nhìn rất là...

Thí dụ như là hồi xưa có ông vua đó, ông áo quần ông nhiều lắm. Ông chán, ông nói bây giờ phải may cái gì mà đừng có ai mà có. Rồi cuối cùng ông kêu cái ông thợ may vô ông nói may cho trăm cái bộ đồ mà cả đất nước này không ai có hết.

Thằng thợ may nó suy nghĩ cuối cùng cái nó nói rồi có cách, bệ hạ ngồi đó để thần lấy ni, lấy ni tác đo tới, đo lui xong rồi, mai nó đem kim tới nó nói cái này phải may tại chỗ, chứ không có may trước được. Nó may xong rồi nó vuốt vuốt vậy nè. Mà không có vải, nó chỉ tự nó tưởng tượng là vuốt vuốt, rồi nó ước vô, nó chinh chinh cái này, kéo kéo hai bên hông, vuốt cái tà, vuốt vạt. Hay quá cái áo này bảo đảm hoàng thượng là không cách chi mà có ai bằng hết. Rồi ông vua ông ngồi trên cái kiệu chạy vòng thành phố mà trước đó thông báo là chiều nay hoàng thượng thử áo mới. Trời ơi, ông ngồi trụi lủi vậy đó. Mà ta nói dân chúng nó sợ muốn chết luôn. Nó đâu có dám. Ở dưới nó vỗ tay rần rần nó thề nó nói là chưa bao giờ nó gặp bộ đồ đẹp như vậy.

Thì cuối cùng đi vòng vòng đi ngang cái chỗ thằng con nít, nó nói trời ơi hoàng thượng ở trường. Có hiểu không? Có hiểu tôi nói không? Hoàng thượng ở trường, thì lúc đó ông vua ông mới hiểu. À thì ra Kinh Thánh nói đúng. Phải hồn nhiên như trẻ con mới vào được đất Chúa. Nhiều khi mình học nhiều quá, chính cái học đó làm rào cản cho mình.

Tôi kể bà con nghe cái chuyện con rít nó đi mua đồ nhậu chưa? Cả một khu rừng chọn cái đũa nhiều chân nhất để mà đi mua. Cuối cùng 9:00 sáng tới 5:00 chiều mà không thấy đem đồ về, đi vô thấy con rít nó đang mang vợ. Các vị tưởng tượng chừng đó chân mà nó mang vợ thì làm sao mà... học nhiều, đôi khi không phải trang bị một chiếc xe mà lại là trang bị một đồng chân. Có hiểu không? Xếp chân vô ngồi thiền thay vì người ta thấy tham là tham, không, cái này tham là tham thứ bốn, thứ tư hả ta. Thọ hỷ, cái này phải hỷ không? không, này thọ xả, thọ xả. Cái này có hợp tà không ta? không tà đâu, không hợp tà, ly tà, mà cái này cái gì? hữu trợ hay vô trợ, chắc hữu rồi, cỡ mình chắc hữu trợ thôi, mà các vị tưởng tượng mà tu thiền mà ngồi mà... hiểu không ta? có hiểu không? trong khi cái tên mà nó không có học, đơn giản lắm. Nó thấy thích nó biết đó là tham. Tham là gốc khổ là Tập Đế hết. Ngoài tham ra Khổ Đế hết. Còn Đạo với Diệt Đế kiếp sau có. Ok. Kiếp này đó là chỉ có Khổ với Tập thôi. Thấy thích, thích cái ông bà, ông vài gì nữa cũng là Tập Đế hết là tham. Ngoài cái thích ra là giống gì mình quy về Khổ Đế hết, thí dụ như vậy.

Hoặc học về giáo lý Duyên Khởi, nó chỉ biết rằng đây là nhân sanh tử, là quả sanh tử hết. Nó rất là hồn nhiên. Còn nó ngồi nó cộng trường nhân chia 34, 12, 41, 47 tâm sở là cuối cùng nó đắc được cái gì? Nó đắc nguyên một cái bản tài xiu thôi, cái bản nêu thôi, chứ nó không có cách chi mà nó đắc đạo được. Hiểu không ta? cho nên đừng có coi thường người khác mà bản thân cũng đừng có mặc cảm.

3/ Rồi cái thứ ba chắc đoán ra rồi, không mặc cảm nhưng cũng đừng có tự đại là vì mình thấy mình giỏi nhưng mà mình biết gì về mình. Khôn nó có nhiều loại, khôn mà có ngoan. Khôn mà không ngoan ta kêu là khôn ranh. Có biết không? Học nhanh nhưng mà không có khả năng phân tích.

Tôi kể các vị nghe chuyện này. Một nhà sinh vật học của Pháp vào thế kỷ thứ 16, 15, thời đó sinh vật nó còn nghèo lắm. Ông bắt một con cào cào ông bỏ vô cái ly, ông mới gõ gõ thì cào cào nó nhảy, thì ông mới ghi thể này: Lỗ tai của cào cào nằm ở hai chân sau. Ông bẻ hai chân dẹt ra, ông bỏ vô cái ly, gõ gõ cào cào nó không có búng được nữa. Khi bẻ hai chân thì cào cào không còn nghe được nữa. Các vị hiểu không? Hiểu hả?

Còn có cái ông đó ông nuôi con két. Con két khôn lắm. Thì ông mới khoe với bạn, ông nói con két này là thiên tài ngoại ngữ. Nó đúng vậy. Mình kéo, mình cột chỉ kéo chân phải là nó nói tiếng Đức, kéo chân trái nó nói tiếng Anh. Cái ông khách ông hỏi vậy chứ kéo hai chân sao? cái con két nó nói té sao cha nội, đó nó phải vậy đó, mà mình đừng có nói, thú có cái khôn, còn cũng cái con két đó, bữa đó bà hàng xóm qua, bà hàng xóm qua kiểm ông chủ, bà vừa bước vô cái nó nói cái đồ xấu quá, cái đồ xấu quá, bà mới giận quá, bà lại bà nắm cái đầu nó, nè mai một mà còn mà nói vậy đó là chết, chết nha, cái nó lảm lét nó sợ dữ lắm.

Kỳ sao bà vừa qua tới nó nói chưa nói gì ghen. Chưa nói gì ghen. Đó, tức là đừng có cho thú nó biết, nó khôn dữ lắm. Cho nên đầu con thú nó cũng có cái khôn của con thú thì nói gì con người.

Thấy chưa? Chuyện này giờ là chuyện tào lao thôi, nhưng mà để cho bà con hiểu rằng không nên tự ti, mặc cảm là ta bla, bla, bla.

Nhưng mà cũng cái bậy cuối cùng là đừng có nên tự tôn, tự đại. Vì thật ra phàm phu có bốn lý do mà không có nên kiêu ngạo vì cái sở học của mình.

1 / Một, cái biết của phàm phu luôn luôn dưới vô số người khác. Dầu mình có giỏi bằng trời. Các vị có hiểu đó không? Thí dụ như mình là tiến sĩ vật lý, chư thiên họ nhìn cái đầu vật lý mình họ cười, tại vì ba cái vụ mà mấy cái hạt mà trong neutron, proton, electron trời ơi họ của thiên nhân họ thấy mắc cười lắm, họ thấy mà họ không cần dùng, không thèm dùng đến cái máy công cụ mà khoa học nữa, đây họ cười lắm, cho nên cái thấy của phàm phu mình chẳng là cái gì so với vũ trụ hết, nên thứ nhất là mình thua vô số người.

2/ Cái biết thứ hai, cái biết của mình ấy luôn luôn trong tình trạng cần chỉnh sửa có đúng không ta? Cái kiến thức của quý vị thấy 3G, 4G có 5G nói theo Việt Nam là G đó phải không ta? Tôi không biết 50 năm nữa cái smartphone nó tới cái giống gì tôi cũng không dám tưởng tượng luôn. Tôi chỉ mong tôi sống được tới ngày đó và tôi còn nhớ biết nó là cái gì. Chẳng hạn như bây giờ người ta đang có một cái hy vọng mà khả thi, rất là khả thi là sẽ có một ngày cái trần của máy bay trong suốt. Khi mà trời nắng thì phi công có thể điều khiển cho cả máy bay trong bóng râm. Hiểu không ta? Nhưng mà khi máy bay qua những vùng biển đêm hoặc những khu rừng mà đêm trăng thì họ có thể cho nguyên cái trần máy bay trong suốt. Hành giả thấy mình bồng bênh giữa một biển trăng và chuyện đó hoàn toàn có thể làm được. Họ còn nghĩ đến cái chuyện là mai này đó, cái tai nạn máy bay sẽ ít đi. Khi nào cần, khi nào mà máy bay có sự cố lập tức tự nó bung ra thành nhiều phần. Nghe kịp không? Và chính tự nó bọc dù. Tự nó bọc dù. Thay vì bây giờ nó trực trực ở đằng này là nó rớt nguyên máy bay. Trực trực đầu kia là rớt nguyên máy bay. Nhưng mà sau này không. Nó trực trực ở phần nào thì tự động máy bay tách ra, tách ra và từng phần nó tự nó bọc dù. Dĩ nhiên cái chuyện đó thì với cái đầu của tôi thì tôi không biết là khả thi hay không nhưng tôi nghĩ về mặt lý thuyết có thể.

Chẳng hạn như mình thấy bên cái hãng máy bay của Do Thái, họ có một cách mà chống không tặc rất là hay. Không tặc tức là cướp. Khi mà tiếp viên chỉ báo cho phi công biết là máy bay bị không tặc thì phi công họ chỉ điều chỉnh cho máy bay ngủ hết. Họ xả ga đó. Họ xả chút xíu khí ga đủ để gây mê. Bà con biết gây mê không? Ở đây có ai đi soi ruột chưa ta? soi ruột nó cho hít cái ...? Tại tôi đi soi ruột nó cũng cho tôi hít nó kêu tôi đếm 1, 2, ba má là mình mê đó.

Thì cái hãng máy bay Do Thái là nó làm cái vậy đó. Tức là nó cho nó gây mê toàn máy bay. Thì cả cái thằng không tặc nó cũng là lên đường luôn. Thì lúc đó phi công bắt đầu tìm chỗ phi trường nào gần nhất, xuống, không có nguy hiểm, thí dụ như vậy, thì mình thấy là cái trí óc người mình tưởng ghê gớm nhưng mà sẽ có một ngày cái thế hệ sau nó cười thế hệ trước, thấy cù lần, có hiểu không? Nó nhìn lại những cái tai nạn hôm nay cái cách xử lý vấn đề của hôm nay nó tại sao ông bà dở như vậy? Cho nên thứ nhất cái kiến thức phàm phu, một là gì ta? Giỏi bằng trời vẫn luôn luôn dưới vô số người. Thứ hai, kiến thức phàm phu luôn luôn trong tình trạng cần điều chỉnh.

3/ Thứ ba, tự hỏi lòng, cái mình biết có đủ chuyên hóa cho mình được an lạc hay không. Minh học Phật pháp chỉ vừa đủ để khoe chứ không đủ để làm cho mình an lạc. Hiểu không ta? Nếu một người học đúng, đúng và đủ thì tự nhiên nó an lạc. Và cái đũa nó an lạc với Phật pháp cại họng nó cũng không thêm khoe nữa. Nói không biết có hiểu không? Đám người hiểu hơi bị ít luôn. Người mà học đúng, họ không có thấy hứng thú trong chuyện khoe mà họ thích im lặng để tự sướng. Thiền định cũng vậy. Giáo lý và tuệ quán tu đúng, học đúng nó muốn im lặng để tự sướng. Nó đã lắm, đã lắm. Cái chuyện mà phải đi mà phun, mà khè, mà khệt ra, uổng lắm mất thời giờ lắm, tự đã. Khoan nói đến việc đắc chứng. Quý vị mà đọc được cái chú giải Tam Tạng đó, nếu mà.. tôi bày luôn nếu mà dốt quá đó dùng cái chat GPT đó, nhờ nó dịch từng đoạn. Thí dụ như Kinh Trung Bộ số 116 cứ vô đó cắt từng khúc giao cho chat GPT gọi Gemini kêu nó dịch mà làm được cái đó rồi nó đã còn hơn cái gì nữa, thì lúc đó mình thấy cái chuyện mà phải thù tạc, giao tiếp rui bu, giống như mấy thằng đá gà đó, nó đá gà tam muội có nghĩa là nó đã nhập vô cái cơn mê đá gà rồi thì vũ trụ này nó chỉ có mấy cái cựa gà thôi. Có ai biết cái đó không ta? Cha mẹ vợ con là zero, nó chỉ ăn rồi nó đá gà thôi. Có biết đó há? Hoặc mấy cái tay mà xòe đó, đánh bài đó, nó đã nhập vô cái bài bạc tam muội rồi, thì vũ trụ này là chuyện nhỏ. Hiểu không? Khi mình có một cái đam mê nào đó thì vũ trụ này là chuyện nhỏ.

Thì cái người học Phật pháp mà học đúng tự chuyển hóa, tự chuyển hóa đã lắm. Nó ngồi yên nó lật từng trang kinh, nó đọc cái này mà nó liên tưởng một rừng giáo lý khác đã lắm. Và nó còn biết cái cuộc rong rui này chỉ có công đức thôi, chỉ có lợi cho mình thôi. Không có cái cuộc chơi nào đã bằng học giáo lý.

Bởi vì càng học càng nhiều phước, cái đầu càng sáng. Cho nên cái lý do thứ ba là tại sao mình không nên khoe là bởi vì mình tự hỏi lòng mình là cái học của mình nó đủ chuyển hóa chưa. Nếu mà nó đủ thì mình không thấy tự hào. À nó hay vậy, bởi vì trên đời này chỉ có một thằng duy nhất mà đáng đủ tư cách để thấy mình giỏi đó là cái thằng không có thêm thấy mình giỏi, thì cái thằng đó là thằng đáng để mà tự hào nhất. Ở đây tôi nói có ai nghe kịp không? Cái người duy nhất trên đời này mà đủ tư cách để mà tự hào chính là cái thằng không thêm tự hào. Còn cái người mà còn lén lén thấy mình hay là tên nó còn dở ẹc. Tôi thêm chữ ẹc cho nó đã đó. Dở ẹc, lén lén miệng nói mà trong bụng lén thấy mình hay đó là dở ẹc, là vì sao? là vì trời ơi cái người hơn mình tới 1 tỷ, còn bằng mình 8 tỷ, ngàn tỷ thì hỏi là mình nghĩ vậy là tự nhiên mình tự chuyển hóa, cho nên cái thứ ba là khả năng tự chuyển hóa.

4/ Và cái thứ tư những cái mình học không mang đi qua kiếp khác được, bữa hôm tôi giảng ở Dầu Giây có mấy người họ cũng ba chóp, ba nháng không chịu, không chịu, họ đồn họ nói là có nhiều vị cao tăng để ra đầu thai lại, rồi để ra nhớ kinh điển, đó là nó dốc, toàn là đọc báo thôi. Toàn là đọc báo hiểu không ta? Toàn đọc báo làm gì có. Chỉ trong kinh nói chỉ có về trời, về làm chư Đức thiên hay là Phạm thiên thì còn nhớ, chứ còn mang thân người qua làm con chó, con lợn là không nhớ rồi đó.

Mà các vị có đồng ý với tôi là mình chết rồi cái cơ hội mà đi lên nó khó hơn đi xuống không? có tin chuyện đó không? À như vậy thì cái chuyện mà mình quên là cái chắc, cái chắc. Cho nên mình thấy mình học giáo lý giỏi, mình kêu ngạo, mình nhìn kỹ lại coi. Thứ nhất cái biết của mình nó còn dưới rất là nhiều người. Thứ hai cái biết đó luôn luôn cần phải được chỉnh sửa. Thứ ba cái biết đó chưa đủ để chuyển hóa, chuyển hóa mình bởi vì mình còn muốn khoe mà và mình cũng chưa đủ an lạc với cái mình biết. Và tôi nói không biết bao nhiêu lần, học đạo, hiểu đạo mà không có khả năng tự an lạc với mình là cái học nó có vấn đề, có ai biết câu đó không? Học đạo, hiểu đạo, hành đạo. Học, Hiểu, Hành mà không có khả năng an lạc với mình là người đó cái học có vấn đề. Bởi vì cái lời dạy của Đức Phật là làm cho mình được an lạc. Học nhiều an lạc nhiều, học ít an lạc ít. Nhưng phải có an lạc. Bởi vì sao? Vì tháo gỡ mà, học đạo là tháo gỡ mà đàng này anh không tháo gỡ được anh mới thấy anh hay. Chứ còn nếu mà anh tháo gỡ được thì anh không thấy anh hay. Nhưng mà lúc đó cũng có nghĩa là anh rất là an lạc. An lạc là không phải là vì anh có cái gì trên tay, trên vai mà anh an lạc vì anh rảnh tay, nhẹ vai. Thấy chưa?

Rồi tới cái thứ tư là không đem theo qua được kiếp khác là sao? Mình học đạo nhiều thì kiếp sau mình sanh ra nếu có điều kiện mình học nhanh. Cái đó tôi tin. Cái đó tôi tin, tôi tin tuyệt đối, có. Thí dụ như là mình không phải đạo, ngoài đời cũng vậy. Mình là có sở thích về vật lý, về toán, về văn chương, về thơ ca. Thì nếu một cái phước nào đó mình nó cho mình trở lại làm người đó thì những cái mặt đó mình đi rất là nhanh. Cái đó thì có, chứ còn mình không có cái chuyện mà vác nguyên cái bằng bác sĩ nhét vô quần đi luân hồi cuối cùng bao nhiêu kiếp, kiếp cuối cùng sinh ra bà má để cái đùng ra trong tay nhỏ có cái ống nghe là không có rồi đó, chuyện đó không có, mà nói tới đây tôi mới nhớ chuyện tào lao, bữa tôi mới kể với lớp nè, là có cái anh chàng đó ảnh bị điếc, rồi ảnh mới đi ra mua cái máy trợ thính, cái máy mà giúp cho nghe tốt thì ra ngoài đó nó bán ba cái, một cái là 6000 đô, một cái là 4000, có cái có 10 đô la thôi.

Thì anh mới hỏi vậy chứ cái giá nó chênh lệch vậy sao chấp nhận được, 6.000 với 4000 thì còn được chứ còn 10 đô sao nghe, họ nói được, nghe rõ hơn nữa. Tại vì khi mà mình đeo cái này lên không có tác dụng gì nhưng mà người ta thấy mình đeo người ta biết mình điếc, người ta nói lớn có hiểu tôi nói không? Thì nó còn rõ hơn là cái thằng đeo cái thứ 4000 nữa, đấy.

Cho nên mình, tôi đang nói cái thứ tư nè, mình có học thì đời sau sanh ra, người ta nhìn cái mặt mình nè, người ta biết đường người ta nhắc. Tôi nói thật tôi đi dạy học nhiều năm tôi thấy cái đó có. Mình nhìn cái mặt của nó đó, mình muốn nói, nhiều cái mặt không biết nó có hiểu không? Nhiều cái mặt nhìn nó có vẻ cũng cảm thông và tri kỷ lắm. Thì mình giống như mình nhìn thấy nó có đeo ống nghe đó thì tự nhiên mình sẽ nói lớn lên. Thì ở đây cũng vậy. Có nhiều người mình nhìn thái độ

họ có vẻ hiểu thì mình có hứng thú mình nói. Còn này mình nói nó gãi mũi là thua. Cho nên làm gì làm vô trong một cái pháp hội làm ơn phải diễn. Đời sống là phải diễn. Không hiểu cũng ráng gặt gù, gặt gù để cho người ta có hứng thú người ta nói. Còn cái chuyện mà lát nữa mình ra mình làm cái con chi chi đó là chuyện của mình. Thấy chưa? Bây giờ cũng hết giờ rồi. Chút các vị về cũng ngon.